

טיוטת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון - הגדרת הורים

מיועדים וביצוע הסכם מחוץ לישראל), התשע"ד-2014 - ערר על החלטת ועדת שרים

לענייני חקיקה

"אבקש להגיש ערר לממשלה על טיוטת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (תיקון- הגדרת הורים מיועדים ואם נושאת), התשע"ד 2014 שהוגש ע"י שרת הבריאות.

הערר מוגש מן הטעמים הבאים :

טיוטת החוק המוצע פותחת את אפשרות ההתקשרות לצורך פונדקאות לכל דורש ובכך פוגעת בראש ובראשונה בזוגות שהם בעל ואשה שלא הצליחו להביא ילדים בצורה טבעית, ובחוסר ברירה פנו לאפשרות של התקשרות עם גורם שלישי לצורך פונדקאות. בנוסף, הביקוש לאם פונדקאית יגדל בצורה משמעותית ובכך יגרום לפתיחת שוק סחר בנשים לצורך רחמם. האפשרות הכלכלית שבדבר תגרום דווקא לנשים ממעמד סוציאקונומי נמוך להשכיר את רחמם לצורך זה ממניעים כלכליים בלבד. אנו אמורים לצמצם את אפשרות הפונדקאות בישראל ולאפשר אותה רק במקרים חריגים, מתוך ראייה שיש קשר בין האמא היולדת ובין העובר שהיא נושאת ברחמה ואין לנו רצון לייצר מנגנון בו מביאים ילדים לעולם בידיעה מראש שאנו מתכוונים להפריד בין האמא ובין היילוד.

ומעל הכל יש כאן שאלה מוסרית ערכית כיצד צריכה להיראות משפחה במדינת ישראל."

מצ"ב החלטה מס' חק/778 של ועדת שרים לענייני חקיקה מיום 2.3.2014

מוגש על ידי שר הבינוי והשיכון

ט"ו באדר ב' התשע"ד
17 במרץ 2014

מזכירות הממשלה

החלטה מספר חק/778 של ועדת השרים לענייני חקיקה מיום 02.03.2014.

חק/778. טיוטת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד)
(תיקון - הגדרת הורים מיועדים וביצוע הסכם מחוץ לישראל), התשע"ד-
2014

מחליטים:

א. לאשר את טיוטת חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון - הגדרת הורים מיועדים וביצוע הסכם מחוץ לישראל), התשע"ד-2014 המצורפת (דפים 17-47).

ב. נציגי משרד הבריאות, משרד הפנים, משרד הרווחה והשירותים החברתיים, משרד המשפטים ומשרד החוץ יבוא בדברים ביניהם ויתאמו בהסכמה את הצעת החוק בטרם תפורסם ברשומות. באין הסכמה, יוחזר הנושא שעליו לא הסכימו להכרעת ועדת השרים לענייני חקיקה.

ג. במהלך הליכי החקיקה בכנסת לקראת קריאה שניה ושלישית יהיה רשאי שר העומד בראש אחד המשרדים הנקובים בסעיף ב' לעיל, להחזיר את הדיון לוועדת השרים לענייני חקיקה לצורך הכרעה, ככל שההצעה המתגבשת לא תהיה על דעת משרדו.

טיוטת חוק

א. שם החוק המוצע

חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון – הגדרת הורים מיועדים וביצוע הסכם מחוץ לישראל), התשע"ד – 2014.

ב. מטרת החוק המוצע והצורך בו

בשנת 1996 נחקק בישראל חוק הסכמים לנשיאת עוברים. באותה העת תופעת הפונדקאות הייתה עדיין תופעה חדשה בעולם כולו ובאף מדינה בעולם טרם נחקק חוק המסדיר אותה באופן מקיף. המחוקק הישראלי סבר אז כי יש לאפשר הבאת ילדים באמצעות פונדקאית ל"קבוצת קצה – איש ואישה שהם בני זוג אשר נמנעה מהם האפשרות להביא ילדים לעולם עקב ליקוי פיזיולוגי שמונע מהאישה לשאת הריון או כאשר מחמת ההיריון נשקפה לאישה סכנה לחייה".

בשנת 2010 הוקמה ע"י מנכ"ל משרד הבריאות, הפרופ' רוני גמזו, ועדה ציבורית לבחינת הסדרה חקיקתית של נושא הפרייון וההולדה בישראל, בראשות הפרופ' שלמה מור יוסף. בין היתר, הוטל על הוועדה לבחון את ההסדרים הקיימים בתחום הפונדקאות. הוועדה נדרשה לשאלה האם יש מקום להרחיב את מעגל הזכאים לפנות בבקשה להתקשר בהסכם לנשיאת עוברים גם לנשים ללא בן זוג ולגברים ללא בת זוג.

הוועדה הגישה את המלצותיה במאי 2012. לגבי פונדקאות בישראל, הוועדה הכירה באינטרס של גברים יחידים בהבאת ילדים לעולם ובכך שהפונדקאות עשויה להוות פתרון עבורם, ואולם הוועדה סברה כי אין לאפשר לקבוצה זו ביצוע פונדקאות תמורת תשלום אלא פונדקאות אלטרואיסטיות בלבד. עם זאת, הוועדה סברה כי אין שוני מהותי בין נשים יחידות אשר ליקוי רפואי מונע מהן את האפשרות לשאת הריון לבין נשים נשואות בעלות ליקוי כזה, וכי לנשים אלה, יש לאפשר פניה לפונדקאות בתשלום.

בנוסף לכך המליצה הוועדה על הרחבת מעגל הנשים אשר תוכלנה לשמש כפונדקאיות, על הגבלת מספר הילדים כתוצאה מהליך פונדקאות ומספר המלצות שמטרתן להגן על האישה הפונדקאית כגון מספר ההליכים בהן אישה תוכל לשמש כפונדקאית.

לצד הפונדקאות בישראל על פי חוק הסכמים לנשיאת עוברים, התפתחה בשנים האחרונות תופעה של ישראלים הנוסעים לחו"ל על מנת להביא לעולם ילד באמצעות פונדקאית תושבת המדינה הזרה. לאור העובדה שהפונדקאות מחוץ לישראל לא הוסדרה עד עתה בחקיקה ישראלית היא מעוררת קשיים רבים – משפטיים ומוסריים, ומדינת ישראל

נדרשת לה בדיעבד, כאשר הזוגות והיחידים מבקשים להיכנס עם הילד שנולד, לישראל, להעניק לו אזרחות ישראלית ולהכיר בו כילדם לכל דבר ועניין.

הוועדה המליצה על כי מדינת ישראל תסדיר בחקיקה את אופן ההכרה בפונדקאות הנעשית מחוץ לישראל, על ידי יצירת מסלול ובו ערובות, גם אם לא מלאות, לכך שיישמרו זכויותיהן של הנשים הפונדקאיות ולכך שאזרחי ישראל יבצעו את ההליך במדינות בהן החוק החל שם אינו מונע את קיומו. לשם כך, הומלץ על הקמת ועדה בין-משרדית אשר תכיר במרפאות בחו"ל, בהתבסס על בדיקת מסמכים הנוגעים לצד הרפואי, ובהתייחס גם לנושא קבלת ההסכמה מדעת של הפונדקאיות להליך והתנאים הניתנים להם על פי ההסכמים ולאחר בדיקה כי הדין הזר אינו מונע ביצוע פונדקאות ומכיר בה באותה מדינה. ביצוע הליך נשיאת עוברים בהתאם לחוק זה מחוץ לישראל יאפשר עריכת בדיקת גנטית אף ללא צו בית משפט וקבלת צו הורות לצדדים החתומים על הסכם נשיאת העוברים.

בעקבות הגשת דו"ח הוועדה הרחב, מינה מנכ"ל משרד הבריאות ביוני 2012 צוות לבחינת דרכי היישום של המלצות ועדת מור יוסף. ביולי 2013 הגיש הצוות את מסקנותיו למנכ"ל הבריאות ולשרת הבריאות ח"כ יעל גרמן.

לאחר למידת המלצות האמורות הוחלט כי יש להרחיב את מעגל הזכאים לביצוע פונדקאות בישראל באופן שוויוני כך שגם אשה ללא בן זוג וגבר ללא בת זוג יוכלו לבצע את ההליך בישראל בתשלום כפי שאפשרות זו נתונה להורים מיועדים שהם איש ואשה שהם בני זוג.

כמו כן, על מנת להגן על הצדדים להסכם נשיאת עוברים שנעשה מחוץ לישראל וכן להבטיח, בין השאר, כי ההליך לא יבוצע במדינה אשר ידוע לפני התחלת ההליך, כי לא יהיה ניתן להוציא את הילד שיולד ממדינת החוץ, הוחלט להסדיר את ביצוע הליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל. זאת על ידי אישור מועמדים לביצוע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל בוועדת האישורים, הכרה בחברות תיווך שיפעלו במרפאות שיאושרו על ידי ועדה מייעצת בין משרדית שתוקם וכן על קביעת הוראות עונשיות למי שיבצע הליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל בניגוד להוראות החוק.

הצעת חוק זו נועדה להרחיב באופן שוויוני את מעגל הזכאים לביצוע פונדקאות כאמור, להרחיב את מעגל האימהות הנושאות ולהסדיר את האפשרות לביצוע פונדקאות מחוץ לישראל תוך הגנה על זכויותיהם ובריאותם של ההורים המיועדים והאמהות הנושאות וטובת הילד שיולד כתוצאה מביצוע ההליך.

ג. עיקרי החוק המוצע

סעיף 1:

בתיקון סעיף זה מוצע לשנות את ההגדרה של "אם נושאת" ולהוסיף דרישה כי האם הנושאת תהיה תושבת ישראל. כמו כן, מוצע לשנות את ההגדרה של "הורים מיועדים" ולהוסיף בה את האפשרות ל"איש" ו"אישה" שאינם "איש ואישה שהם בני זוג" להיקשר בהסכם לנשיאת עוברים עם אם נושאת. בנוסף, מוצע לשנות את ההגדרה של "קרובת משפחה" ולאפשר לבת דוד ובת דודה להיות אם נושאת. בנוסף לכך, מוצע לעדכן מספר הגדרות נוספות שמפאת הזמן שחלף מאז חקיקת החוק, יש לתקן ולעדכן בהתאם למצב הקיים.

סעיף 2:

מוצע לקבוע כי הסכמים לנשיאת עוברים יתקיימו בישראל או מחוץ לישראל רק בהתאם להוראות חוק זה.

סעיף 3:

במסגרת סעיף זה מוצע להכניס מספר שינויים, כגון: מתן אפשרות לנשים נשואות להיות פונדקאיות, הגבלת גילה של האם הנושאת לגילאים 22-38, הגבלת מספר הפעמים שאישה תוכל להיות אם נושאת לשלושה הליכים או להולדת שני ילדים ועוד. כמו כן, מוצע להגביל את גילם של ההורים המיועדים כך שלפחות לאחד מהם טרם מלאו 54. הגבלה זו היא יישום המלצת ועדת מור יוסף שכן, "גיל זה משקף את מגמת העלייה בתוחלת החיים, את הרצון לצמצם את ההתערבות בזכות להורות של מבקשי הטיפול, את השמירה על טובת הילד ואת צמצום הסיכונים הכרוכים בטיפולים רפואיים מסוג זה". בנוסף, מוצע לעגן את החובה לקשר גנטי בין ההורים המיועדים אל היילוד גם במקרה בו מדובר באיש ללא בת זוג או אישה ללא בן זוג.

סעיף 4:

מוצע להוסיף סעיף 2א לחוק ובו תוסדר אפשרותו של הורה מיועד שהוא איש ללא בת זוג, לקבל תרומת ביציות או לייבא ביציות לישראל לשם ביצוע הליך הסכמים לנשיאת עוברים בישראל.

סעיף 5:

מוצע להגביל את תקופת כהונתם של חברי ועדת האישורים לתקופה של ארבע שנים ולאפשר את הארכת תקופת הכהונה בארבע שנים נוספות.

סעיף 6:

בהתאם להמלצות ועדת מור יוסף מוצע לחייב הפרדה בין הצוות המטפל של האם הנושאת לבין הצוות המטפל של ההורים המיועדים.

סעיף 7:

מוצע להכניס מספר תנאים לאישור ההסכם על ידי הוועדה, בין השאר: בדיקה כי ההורים המיועדים לא הורשעו בעבירת מין או אלימות כלפי קטינים או בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש גבוה לפגיעה משמעותית בטובת הילד שיולד וקביעה כי במקרה שבו האם הנושאת היא נשואה, יוסבר לבן זוגה מהן ההשלכות של ההליך והסיכונים הכרוכים בביצועו.

סעיף 8:

מוצע כי ועדת האישורים תבדוק את התאמתם של הורים מיועדים המבקשים לבצע הליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל, בדומה לבדיקת הורים מיועדים המבצעים את ההליך בישראל. כן מוצע כי החלטה על דחיית בקשה לאישור הסכם לנשיאת עוברים תהיה מנומקת וכי לא יהיה ניתן לדון בבקשה נוספת של מבקשים שבקשתם נדחתה על ידי הוועדה, אלא בחלוף שנתיים ממועד דחיית הבקשה או אם היה שינוי מהותי בנסיבות בגינן נדחתה הבקשה.

סעיף 9:

ועדת מור יוסף ציינה כי בשל מחסור באימהות נושאות בישראל קיים חשש כי הרחבת מעגל הזכאות לפונדקאות עלול לגרום להאמרת גובה התשלומים, אשר תמשוך להליך נשים שאינן מתאימות לשמש כאימהות נושאות ותגרום לחוסר נגישות כלכלית של הורים מיועדים שידם אינה משגת. לצורך התמודדות עם חשש זה, מוצע להטיל מגבלה על סכום התשלומים לאם הנושאת כך שהוא לא יעלה על 160,000 ₪. סכום זה נקבע לאור הנתונים המצויים בוועדת האישורים לעניין ממוצע סכומי התשלומים כיום. כמו כן, מוצע לקבוע מנגנון עדכון שנתי לסכום.

סעיף 10:

מוצע לקבוע בחוק כי העובד הסוציאלי יהיה רשאי לקבל מוועדת האישורים את כל המסמכים והמידע המצוי ברשותם.

סעיף 11:

מוצע לקבוע כי לשם מתן צו ההורות, בית המשפט לא יהיה חייב לדרוש תסקיר עובד סוציאלי אלא במקרים בהם התקבלה הודעת עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים כי קיים חשש לפגיעה בטובת הילד או בכל מקרה בו נוכח בית המשפט כי יש צורך

בכך. כמו כן, מוצע לאפשר לבית המשפט לתת צו הורות למי שפנה יחד עם הורה מיועד יחיד לבית המשפט לשם קבלת צו הורות לילד שנולד וקיבל את אישור הוועדה בטרם נחתם ההסכם לנשיאת העוברים.

סעיף 12 - הוספת פרק ג:

על מנת להגן על הצדדים להסכם נשיאת עוברים שנעשה מחוץ לישראל וכדי למנוע מצבים בהם אזרחי ישראל יבקשו לבצע ההליך באופן העומד בניגוד לדין הקיים במדינות חוץ או באופן בו הם מבצעים את ההליך במדינה אשר ידוע כי לא יהיה ניתן להוציא את הילד שיולד ממדינת החוץ או את הכנסתו לישראל, מוצע להסדיר את ביצועם של הליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל.

ההסדרה המוצעת קובעת כי הליך פונדקאות מחוץ לישראל יבוצע באמצעות חברות תיווך מוכרות על ידי שר הבריאות ושר המשפטים שמטרתן הבלעדית היא פעילות בתחום הפונדקאות במרפאות במדינות חוץ שאושרו על ידי ועדה מייעצת שתוקם על ידי השרים. על חברת התיווך יוטלו חובות שבדין לנהוג בתום לב ובמסירות לפי כל דין, תוך הבטחת טובת הצדדים להסכם הפונדקאות וכן לטובת הילד שיולד תוך כיבוד זכויותיהם היסודיות.

לשם כך מוצע להקים ועדה מייעצת בין-משרדית בה יכהנו 9 חברים נציגי המשרדים הרלוונטיים: הבריאות, המשפטים, רשות האוכלוסין, הרווחה והשירותים החברתיים ומשרד החוץ.

תפקידי הוועדה המייעצת יהיה להמליץ לשרים על הכרה בחברת תיווך לשם ביצוע הסכם פונדקאות מחוץ לישראל, להמליץ על ביטול או התליה של הכרה בחברת תיווך, לבדוק ולאשר מרפאות מחוץ לישראל בהן תהיה חברת התיווך רשאית לפעול וכן להמליץ לשרים על קביעת הנחיות מקצועיות וכללים לדרכי פעילותה של חברת תיווך מוכרת. בנוסף, מוצע לקבוע את התנאים להכרה בחברת תיווך.

לשם הכרה בחברה תידרש חברת התיווך לצרף לבקשתה מסמכים שונים כגון: (1) אישורים של הרשות המוסמכת במדינת החוץ בה נמצאת המרפאה המוכרת הנוגעים לרישוי ובקרה של הרשות המוסמכת באותה מדינה על המרפאה; (2) נוהל מפורט ומלא של הקריטריונים לבחירה או דחייה של אימהות נושאות באותה מרפאה; (3) תצהיר ובו תתחייב חברת התיווך כי הסכם נשיאת העוברים בין האימהות הנושאות להורים המיועדים המשמש את חברת התיווך בפעילותה במדינת החוץ יכלול, בין השאר, מרכיבים המבטיחים: שמירה על זכויותיה ומעמדה של האם הנושאת, קיום קשר גנטי בין הילד שיולד לאחד ההורים לפחות כי לא נעשה שימוש בביציותיה של האם הנושאת בהליך וכי בסוף ההליך יימסר הילד לרשות ההורים והאם הנושאת תוותר על זכויותיה

ההוריות על הילד לפי הדין החל באותה מדינה (4) חוות דעת של רשות מוסמכת במדינת החוץ בה נמצאת המרפאה, לגבי הדין החל באותה מדינה הכוללת, בין השאר, קביעה כי ניתן לבצע באותה מדינה פונדקאות עבור הורים מיועדים שהם אזרחי חוץ, כי ניתן להכניס לאותה מדינה חומר גנטי שמקורו מחוץ למדינה, כי על פי הדין באותה מדינה הילד יחשב כילדם של ההורים המיועדים לכל דבר ועניין ויהיה ניתן להוציאו מחוץ לאותה מדינה וכיוצב'.

בנוסף, מוצע לקבוע כי חברת תיווך מוכרת תבצע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל רק עבור הורים מבקשים שקיבלו את אישור ועדת האישורים על התאמתם להליך.

לאור פעילויות החברה מוצע לקבוע כי החברה תדווח אחת לשנה לשרים על פעילותה וכן לקבוע הסדרים להפסקת פעילותה ולביטול ההכרה בה. כמו כן, מוצע לקבוע כי חברת תיווך תפרסם אך ורק מידע ענייני על עיקרי פעילותיה וכי תוטל עליה ועל עובדיה חובת סודיות בדבר פעילות החברה בעניין הסכמי הפונדקאות מחוץ לישראל.

במקביל לאפשרות לבצע הליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל דרך חברות תיווך, מוצע כי יתאפשר לתושבי ישראל לבצע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא דרך חברת תיווך ובלבד שמבקשים לפעול בדרך זו יקבלו את אישור ועד האישורים על התאמתם לביצוע הליך נשיאת עוברים. לאחר מכן, יוכלו לפנות מבקשים אלו בעצמם ישירות לוועדה המייעצת על מנת לקבל אישור לביצוע הליך נשיאת עוברים במרפאה מאושרת מחוץ לישראל. הוועדה המייעצת תבדוק את הדין החל באותה מדינה ואת אישורי המרפאה בדומה לבדיקה הנעשית כאשר מוגשת בקשה דומה על ידי חברת תיווך מוכרת. לאחר קבלת אישור הוועדה המייעצת, מבקשים עצמאיים אלו יציגו בפני ועדת האישורים את הסכם נשיאת עוברים המוצע והוועדה רשאית לאשר את ההסכם אם הוא עומד בתנאים שפורטו לגבי הסכמים המוצגים לוועדה המייעצת על ידי חברות תיווך מוכרות.

כן מוצע לקבוע הוראות לגבי עריכת בדיקה גנטית לילד שנולד כתוצאה מביצוע הליך הסכמים לנשיאת עוברים לפי החוק.

בנוסף, מוצע לקבוע כי לאחר שהוכח קשר גנטי בין הילד שנולד לבין אחד מההורים המיועדים לפחות תוגש לשר הפנים בקשה לאשר את כניסתו לישראל לשיבת קבע בהתאם להנחיות שיקבעו בהתייעצות עם שר החוץ.

כן מוצע לקבוע כי לא תותר כניסתו לישראל של ילד שנולד מהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא בהתאם להוראות החוק אם הוכח כי אין לו קשר גנטי של הורות עם אחד מההורים המיועדים לפחות.

מוצע להתאים את האיסורים הפליליים הקיימים בחוק לתיקונים שבהצעת החוק וכן לקבוע איסור פלילי על ביצוע הליך נשיאת עוברים במרפאות מחוץ לישראל שלא קיבלו את אישור הועדה המייעצת, על ביצוע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא בהתאם להוראות החוק, על חברת תיווך שמבצעת הסכם לנשיאת עוברים שלא בהתאם להוראות החוק או אם מסרה מידע כוזב או מטעה לוועדה המייעצת בבקשה לקבלת הכרה או לאישור מרפאה מחוץ לישראל, על תושבי ישראל המבצעים הליכי נשיאת עוברים שלא באמצעות חברת תיווך מוכרת ואם בחרו לפעול באופן עצמאי מחוץ לישראל- ללא אישור ועדת האישורים והועדה המייעצת וכן אם מסרו מידע כוזב או מטעה לוועדה המייעצת או לוועדת האישורים.

סעיף 14 :

מוצע לקבוע כי סכום התשלומים לאם הנושאת יהיה פטור ממס הכנסה.

סעיף 15 :

מוצע לתקן את חוק האזרחות ולקבוע כי קטין יהיה אזרח אם ניתן ביחס אליו צו הורות לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים כשאביו ואמו היו אזרחים, וכי קטין יהיה אזרחי אם ניתן ביחס אליו צו הורות מחוץ לישראל כשאביו או אמו על פי צו ההורות היו אזרחים ישראלים אך לא היו תושבי ישראל ביום מתן הצו, והוכחה הורותו של אחד מהם בדרך של בדיקה גנטית לקשרי משפחה וניתנה הסכמת שני ההורים על פי צו ההורות למתן האזרחות.

סעיף 16 ו- 17

מוצע כי יום תחילתו של החוק יהיה 6 חודשים מיום פרסומו ורשאי שר הבריאות לדחות את תחילתו של החוק בשישה חודשים נוספים, למעט הוראות סעיפים 1-7 ו- 9-11 שתחילתם חודשיים מיום פרסומו. כן מוצע כי הוראות החוק לא יחולו על הורים מיועדים אשר קיבלו את אישור ועדת האישורים לביצוע הליך פונדקאות בישראל ערב תחילתו או על הסכם נשיאת עוברים מחוץ לישראל שנחתם ערב תחילתו של חוק זה.

ד. השפעת החוק המוצע על החוק הקיים

1. תיקון חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) כמפורט לעיל.
2. תיקון סעיף 9 לפקודת מס הכנסה.

ה. השפעת החוק המוצע על תקציב המדינה, על תקנים במשרדי הממשלה ועל ההיבט המינהלי

בשלב זה לא ניתן להעריך את השפעת החוק על התקציב והדבר יתואם עם משרד האוצר בהמשך לאחר למידת הצעת החוק.

ו. למשנה ליועץ המשפטי לממשלה (חקיקה) אין התנגדות להנחת הצעת החוק על שולחן הוועדה.

ז. נוסח החוק המוצע:

להלן נוסח החוק מוצע:

תזכיר חוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד) (תיקון – הגדרת הורים מיועדים וביצוע הסכם מחוץ לישראל), התשע"ד - 2014

- תיקון סעיף 1 1. בחוק הסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד היילוד), התשנ"ו - 1996¹ (להלן - החוק העיקרי), בסעיף 1 -
- (1) בהגדרת "אם נושאת" אחרי "אשה" יבוא "תושבת ישראל,";
- (2) במקום ההגדרה "הורים מיועדים" יבוא:
- "הורים מיועדים" - איש ואשה שהם בני זוג או אשה או איש, תושבי ישראל, המתקשרים עם אם נושאת לשם הולדת ילד;" ;
- (3) אחרי ההגדרה "הסכם לנשיאת עוברים" יבוא:
- "חוק תרומת ביציות" - חוק תרומת ביציות התש"ע - 2010² ;
- (4) בהגדרה "קרובת משפחה" המילים "ובת-דוד או בת-דודה" – יימחקו ;
- (5) בהגדרה "בית משפט" הסיפה המתחילה במילים "ועד לכינונו" – תימחק ;
- (6) אחרי ההגדרה "בית משפט" יבוא:
- "תושב ישראל" – אזרח ישראל או בעל רישיון לישיבת קבע המתגורר בישראל לפחות שלוש שנים מתוך חמש השנים שקדמו להגשת הבקשה או לפחות שניים עשר חודשים מתוך שמונה עשר החודשים שקדמו להגשת הבקשה."
- ייחוד הוראות החוק 2. לא יתקיימו הליכי נשיאת עוברים בישראל או מחוץ לישראל עבור תושבי ישראל, אלא לפי הוראות חוק זה.
- תיקון סעיף 2 3. בסעיף 2 לחוק העיקרי -
- (1) פסקה (2) – תימחק ;
- (2) בפסקה (3) -
- (א) במקום פסקת משנה (א) יבוא :

¹ ס"ח התשנ"ו, עמ' 176; התשע"א, עמ' 84.

² ס"ח התש"ע, עמ' 520; התשע"א, עמ' 86.

"(א) פנויה או נשואה ובלבד שהרתה וילדה והילד לא הוצא ממשמורתה; לעניין זה לא יראו במסירת הילד על ידי האם הנושאת למשמורת הורים מיועדים לפי חוק זה כהוצאת ילד ממשמורת".

(ב) אחרי פסקת משנה (ב) יבוא :

"(ג) מלאו לה 22 שנים וטרם מלאו לה 38 שנים בעת החתימה על ההסכם לנשיאת עוברים ;

(ד) לא שימשה כאם נושאת ביותר משני הליכי נשיאת עוברים קודמים, ולא ילדה יותר מפעם אחת במסגרת הליכי נשיאת עוברים קודמים." ;

(3) במקום פסקה (4) יבוא :

"(4) (א) הביצית אינה של האם הנושאת ;

(ב) הזרע או הביצית המשמשים להפריה חוץ-גופית הם של אחד מבני הזוג שהם ההורים המיועדים לפחות ; היה ההורה המיועד יחידה או יחיד- יהיו הביצית או הזרע, לפי העניין, שלהם ;"

(4) אחרי פסקה (5) יבוא :

"(6) מבלי לגרוע מהוראות סעיף 11 לחוק תרומת ביציות, ההורים המיועדים בגירים ולפחות לאחד מהם טרם מלאו 54 שנים בעת החתימה על ההסכם לנשיאת עוברים ; ועדת האישורים רשאית לתת אישור חריג לגיל המירבי של ההורים המיועדים במקרים מיוחדים ;

(7) להורים מיועדים שהם בני זוג אין יותר מילד אחד משותף ולהורה מיועד שהוא יחיד אין יותר מילד גנטי אחד או ילד אחד שהוא הוכר כהורה באמצעות צו הורות."

הוספת סעיף 2א 4. אחרי סעיף 2 לחוק העיקרי יבוא :

"שימוש בביציות 2א. לצורך ביצוע הליך נשיאת עוברים, רשאי הורה על ידי הורה מיועד מיועד שהוא איש ללא בת זוג, לקבל תרומת בהליך נשיאת ביציות בהתאם לאפשרויות אלה :
עוברים

(1) על אף האמור בסעיף 11 לחוק תרומת ביציות, לקבל תרומת ביציות לצורך ביצוע הסכם לנשיאת עוברים בהתאם להוראות חוק תרומת ביציות בשינויים המחויבים;

(2) לקבל תרומת ביציות שניטלו מחוץ לישראל בהתאם להוראות ייבוא ביציות שנקבעו לפי סעיף 33 לפקודת בריאות העם, 1940.³ "

תיקון סעיף 3 5. בסעיף 3 לחוק העיקרי-

(1) בסעיף קטן (ב), במקום "שר העבודה והרווחה" יבוא "שר הרווחה והשירותים החברתיים".

(2) אחרי סעיף קטן (ו) יבוא:

"(ז) חברי ועדת האישורים יתמנו לתקופה של ארבע שנים, ואפשר לשוב ולמנותם לתקופה נוספת אחת של ארבע שנים."

תיקון סעיף 4 6. בסעיף 4(א) לחוק העיקרי-

(1) בפסקה (3), במקום האמור בה יבוא "חוות דעת רפואית של רופא בעל תואר מומחה ברפואת נשים מטעמה של האם הנושאת בדבר התאמתה לתהליך וכן חוות דעת רפואית של רופא אחר בדבר התאמתם של ההורים המיועדים לתהליך";

(2) בפסקה (4), במקום האמור בה יבוא "הערכה פסיכולוגית של פסיכולוג בדבר התאמתה של האם הנושאת לתהליך וכן הערכה פסיכולוגית של פסיכולוג אחר בדבר התאמתם של ההורים המיועדים לתהליך";

(3) אחרי פסקה (6) יבוא:

"(7) טופס ויתור על סודיות רפואית והסכמה לקבלת מידע מהמרשם הפלילי."

תיקון סעיף 5 7. בסעיף 5(א) לחוק העיקרי-

(1) בפסקה (2), במקום האמור בה יבוא "לא קיים חשש לפגיעה בבריאות האם הנושאת או בטובת הילד שייוולד וכן נקבע בו כי יעשו שלושה ניסיונות, לכל היותר, להשתלת הביציות המופרות באם הנושאת במסגרת ההליך שבין הצדדים";

³ ע"ר 1940, תוס' 1, עמ' 191.

(2) אחרי פסקה (3) יבוא :

"(4) ההורים המיועדים לא הורשעו בישראל או מחוץ לישראל, בעבירת אלימות או מין כלפי קטינים או בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש גבוה לפגיעה משמעותית בטובת הילד שייוולד; הוגשו נגד ההורים המיועדים כתבי אישום בשל עבירה כאמור שטרם ניתן בהם פסק דין סופי; לא יאושר ההליך עד לסיום ההליך הפלילי נגדם;

(5) היתה האם הנושאת נשואה- הוסבר לבן זוגה, והוא הבין, את השלכות התהליך ואת הסיכונים הכרוכים בביצועו; בן זוגה של האם הנושאת רשאי להביע את עמדתו בפני ועדת האישורים והיא תובא בפני ההורים המיועדים בטרם מתן אישור להסכם נשיאת עוברים."

הוספת סעיפים 5א ו-8. אחרי סעיף 5 לחוק העיקרי יבוא :

עד 5ג

"בקשה לקבלת 5א (א) הורים מיועדים המבקשים לבצע הליך נשיאת אישור התאמת הורים מיועדים להליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל יגישו בקשה לבדיקת התאמתם להליך לוועדת האישורים, בצירוף מסמכים אלה :	נשיאת עוברים מחוץ לישראל
---	--------------------------

(1) היו ההורים המיועדים איש ואשה שהם בני זוג או אישה, יצרפו חוות דעת כאמור בסעיף 4(א)(2);

(2) חוות דעת רפואית והערכה פסיכולוגית בדבר התאמת ההורים המיועדים לתהליך;

(3) אישור של פסיכולוג או עובד סוציאלי כאמור בסעיף 4(א)(5);

(4) טופס והסכמה כאמור בסעיף 4(א)(7).

(ב) ועדת האישורים תבחן את המסמכים שהוגשו לה לפי סעיף קטן (א) והיא רשאית לדרוש מההורים המיועדים כל חומר נוסף ולשמוע כל אדם אחר, כפי שתראה לנכון.

אישור	התאמת 5ב	(א)	נוכחה ועדת האישורים כי ההורים המיועדים
הורים	מיועדים		הם תושבי ישראל בטווח הגילאים כאמור
להליך	נשיאת		בסעיף 2(6), כי הזרע או הביציות המשמשים
עוברים	מחוץ		להפריה חוץ גופית הם לפחות של אחד ההורים
לישראל			המיועדים ולאחר שבדקה האם להורים

המיועדים ילדים כאמור בסעיף 2(7), רשאית היא, לאחר ששקלה את מכלול הנתונים העולים מחוות הדעת, המסמכים והדברים שהושמעו בפניה, לאשר את התאמת ההורים המיועדים לתהליך, אם שוכנעה כי התקיימו כל אלה:

(1) ההורים המיועדים נכנסים לתהליך בהסכמה ורצון חופשי בהבינם את משמעותו ותוצאותיו;

(2) לא קיים חשש לפגיעה בטובת הילד שייוולד;

(3) ההורים המיועדים מבינים את חשיבות השמירה על זכויותיה ושלומה של האם הנושאת;

(4) ההורים המיועדים לא הורשעו בישראל בעבירה פלילית או לא הוגש נגדם כתב אישום בעבירה פלילית כאמור בסעיף 5(4).

(ב) תוקף האישור יהיה שנה מיום הנפקתו ורשאית ועדת האישורים להאריך את תוקפו בשנה נוספת.

(ג) ועדת האישורים רשאית לשוב ולדון באישור שנתנה בהתאם להוראות סעיף 5(ג).

<p>דחיית בקשה5ג (א) דחתה ועדת האישורים בקשה לאישור הסכם לאישור הסכם לנשיאת עוברים בישראל או בקשה לאישור לנשיאת עוברים או אישור על התאמה להליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל</p>	<p>תנמק בכתב את החלטתה.</p>
--	-----------------------------

(ב) נדחתה בקשה כאמור בסעיף קטן (א), לא תדון ועדת האישורים בבקשה נוספת שהוגשה על ידי אותם הורים מיועדים אלא בחלוף שנתיים ממועד דחיית הבקשה, זולת אם חל שינוי מהותי בעובדות, בנסיבות או בתנאים ששימשו יסוד להחלטת הועדה."

תיקון סעיף 6 9. בסעיף 6 לחוק העיקרי-

(1) האמור בו יסומן "(א)" ובסופו יבוא "ובלבד שסכום התשלומים לא יעלה על 160,000 ₪ בסך הכל".

(2) אחרי סעיף קטן (א) יבוא:

"(ב) על הסכום הנקוב בסעיף קטן (א) יחולו הוראות הצמדה אלה:

(1) הסכום הנקוב בסעיף קטן (א) יתעדכן ב-1 בינואר של כל שנה (בסעיף קטן זה - יום השינוי) לפי שיעור השינוי במדד החדש לעומת המדד היסודי;

(2) סכום שעודכן כאמור, יעוגל לשקל החדש השלם הקרוב;

(3) עדכון הסכום כאמור בפסקה (1) ייעשה על בסיס הסכום שנקבע ליום השינוי הקודם, לפני שעוגל כאמור בפסקה (2);

(4) המנהל הכללי של משרד הבריאות יפרסם בהודעה ברשומות את הסכום הנקוב בסעיף 6(א) כפי שהתעדכן לפי סעיף קטן זה;

(5) בסעיף קטן זה-

"מדד" - מדד המחירים לצרכן שמפרסמת הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה;

"המדד החדש" - המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי ;

"המדד היסודי" - המדד שפורסם לאחרונה לפני יום השינוי הקודם, ולעניין יום השינוי הראשון שלאחר תחילתה של תקנה זו, המדד שפורסם לאחרונה לפני יום תחילתה."

תיקון סעיף 9 10. בסעיף 9 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ג) לצורך ביצוע תפקידיו לפי חוק זה, עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים יהיה רשאי לקבל מוועדת האישורים את כל המסמכים והמידע המצויים ברשותה."

תיקון סעיף 11 11. בסעיף 11 לחוק העיקרי-

(1) בסעיף קטן (א), במקום "תוגש בקשה על ידי עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים" יבוא "רשאי עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים להגיש בקשה";

(2) בסעיף קטן (ב), במקום האמור בו יבוא "נוכח בית המשפט כי הילד, אשר הוגשה בעניינו בקשה לפי סעיף קטן (א), נולד כתוצאה מהליך לנשיאת עוברים שנעשה בהתאם להוראות חוק זה, ייתן בית המשפט צו הורות להורים המיועדים או להורה המיועד, לפי העניין."

(3) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא :

"(ג) על אף האמור בסעיף קטן (ב), ראה עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים, קודם למתן צו הורות, כי קיים חשש לפגיעה בטובתו של הילד או כי האם הנושאת מתכוונת להגיש בקשה לפי סעיף 13, יודיע על כך לבית המשפט.

(ד) קיבל בית המשפט הודעה כאמור בסעיף קטן (ג) לא יכריע בבקשה אלא לאחר קבלת תסקיר עובד סוציאלי לפי חוק הסכמים לנשיאת עוברים ורשאי הוא לדרוש קבלת תסקיר כאמור בכל מקום בו הוא ראה צורך בכך.

(ה) בית המשפט רשאי לתת צו הורות גם למי שפנה יחד עם הורה מיועד יחיד לבית בהתאם להוראות סעיף קטן (א) וקיבל את אישור ועדת האישורים על כי הוא עומד בתנאי סעיף 2(6), סעיף 4(3)-(5) וסעיף 5(א)(1), (3) ו- (4) בטרם נחתם ההסכם לנשיאת עוברים."

הוספת פרק ג' 12. אחרי פרק ג' לחוק העיקרי, יבוא :

"פרק ג'1: הסכם לנשיאת עוברים שנעשה מחוץ לישראל

הגדרות

17א בפרק זה:

"אם נושאת מחוץ לישראל" – אשה, הנושאת מחוץ לישראל הריון עבור הורים מיועדים תושבי ישראל, שאינה תושבת ישראל והיא תושבת המדינה בה נחתם עמה ההסכם לנשיאת עוברים ובה התבצעו השתלת הביצית המופרית והלידה";

"בדיקה גנטית" – בדיקה גנטית להוכחת קשרי משפחה כהגדרתה בחוק מידע גנטי התשס"א - 2000⁴ (להלן - חוק מידע גנטי);

"הועדה המייעצת – ועדה שהוקמה לפי סעיף 17ד; "חברת תיווך מוכרת" – חברה כמשמעותה בחוק החברות התשנ"ט-1999⁵ שהוכרה על ידי שר הבריאות ושר המשפטים (להלן - השרים) לעניין ביצוע הסכם נשיאת עוברים מחוץ לישראל;

"מבקשים" – הורים מיועדים המבקשים להתקשר עם אם נושאת מחוץ לישראל לשם הולדת ילד; "מבקשים עצמאיים" – מבקשים המעוניינים לבצע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא באמצעות חברת תיווך בהתאם להוראות סעיף 17יד; "מרפאה מאושרת" – מרפאה או מוסד רפואי מחוץ לישראל, שקיבלו את אישור הועדה המייעצת לעניין ביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל.

ביצוע הליך 17ב. הליך לנשיאת עוברים מחוץ לישראל יבוצע לאחר הסכמים קבלת אישור ועדת אישורים בדבר התאמת המבקשים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל כאמור בסעיף 17ב וכן באמצעות חברת תיווך מוכרת כאמור בסעיף 17ג או לאחר קבלת אישור הועדה המייעצת כאמור בסעיף 17יד.

פעילות חברת תיווך מוכרת 17ג. (א) מטרתה הבלעדית של חברת תיווך מוכרת תהיה פעילות בתחום הליכי נשיאת עוברים במרפאות מוכרות במדינות חוץ.

⁴ ס"ח התשס"א, עמ' 62; התשס"ח, עמ' 736.
⁵ ס"ח התשנ"ט, עמ' 189; התשע"ד, עמ' 170.

(ב) בפעילותה לפי חוק זה תנהג חברת תיווך מוכרת בתום לב, במסירות ולפי הוראות כל דין, תוך הבטחת טובת הצדדים להסכם נשיאת העוברים וכן לטובת הילד שיולד תוך כיבוד זכויותיהם היסודיות, לרבות אלה המוכרות במשפט הבינלאומי;

ועדה מייעצת 17ד. (א) השרים ימנו ועדה מייעצת לעניין הכרה בחברות תיווך, ולשם בדיקה ואישור מרפאות מחוץ לישראל לצורך ביצוע הליכי נשיאת עוברים במדינות חוץ; הועדה תהיה בת 9 חברים, ואלו הם:

(1) רופא נציג משרד הבריאות והוא יהיה היו"ר;

(2) שלושה נציגי משרד הבריאות;

(3) שני נציגי משרד המשפטים;

(4) נציג רשות האוכלוסין וההגירה;

(5) נציג משרד הרווחה והשירותים החברתיים;

(6) שני נציגי משרד החוץ.

(ב) נציגים כאמור בפסקה (א) יתמנו לאחר התייעצות עם השר הממונה על המשרד אותו הם מייצגים; בהרכב הוועדה המייעצת יהיה ייצוג של שני חברים לפחות לבני כל אחד מהמינים.

(ג) תפקיד הועדה יהיה להמליץ לשרים על הכרה בחברות תיווך לשם ביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, על ביטול או התליה של הכרה בחברת תיווך, לאשר מרפאות מחוץ לישראל בהן מתקיימים הליכי נשיאת עוברים וכן להמליץ לשרים על פרסום הנחיות מקצועיות לביצוע הליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל ודרכי עבודתה של חברת תיווך מוכרת.

(ד) הועדה המייעצת רשאית לדרוש מחברת תיווך שהגישה בקשה לקבלת הכרה, או ממבקשים עצמאיים, כל מידע או מסמך הדרושים לה לצורך מתן חוות דעת לשרים או לשם קבלת החלטה לגבי אישור מרפאות מחוץ לישראל.

(ה) חברי הועדה המייעצת יתמנו לתקופה של ארבע שנים, ואפשר לשוב ולמנותם לתקופות נוספות של ארבע שנים כל אחת.

הכרה בחברת תיווך 17ה. (א) השרים רשאים להכיר בחברת תיווך לאחר שהוועדה המייעצת מצאה כי התקיימו בה, בין השאר, כל אלה:

(1) לעובדי חברת התיווך הכישורים הדרושים לפעול במומחיות ובמקצועיות נאותה בעניין הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל;

(2) חברת התיווך מעסיקה מנהלים ובעלי מקצוע ברמה גבוהה, בעלי ערכים אתיים נאותים ובמספר מספיק לביצוע פעולותיה; השרים רשאים לקבוע כי חברת תיווך חייבת להעסיק בעלי תפקידים או בעלי מקצועות מסוימים וכן לקבוע את כשירותם;

(3) בעלי החברה, מנהליה, עובדיה או מי שפועל מטעמה, לא הורשעו בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש לפגיעה בביצוע תפקידם או בעבירה על הוראות חוק זה;

(4) הגמול או השכר שמשלמת החברה למנהליה ולמי שמועסק על ידה או פועל מטעמה, הוא סביר ביחס לעבודה שהם מבצעים או לשירותים שהם נותנים.

(ב) הכרה בחברת תיווך תאפשר לחברת התיווך לפעול במרפאות מאושרות מבין אלו שפורטו בבקשה שהוגשה על ידה בהתאם להוראות סעיף 17ט ושאושר לה לפעול בהן בהתאם להוראות סעיף 17י; רשימת המרפאות בהן רשאית לפעול חברת התיווך כאמור, תירשם על גבי כתב ההכרה.

(ג) הודעה על מתן הכרה לחברת תיווך תתפרסם באתרי האינטרנט של משרדי הבריאות והמשפטים ובכל דרך אחרת שיורו השרים.

(ד) מצאו השרים כי קיים צורך בקביעת תנאים נוספים, בין היתר, בשל היקף או אופן פעילותה של חברת תיווך מוכרת, רשאים הם לקבוע את התנאים ולהורות כי פעילותה של חברת התיווך המוכרת תותנה בקיום התנאים הנוספים.

בקשה להכרה 17. (א) בקשה להכרה בחברת תיווך תוגש לוועדה בחברת תיווך המייעצת בכתב בדרך שתפורסם על ידה.

(ב) לבקשה תצרף חברת התיווך מסמכים המעידים על עמידתה בתנאי סעיף 17ה, נוהל לבחירת אמהות נושאות במדינת חוץ לפי סעיף 17ז, תצהיר, כנדרש בסעיף 17ח וכן בקשה לאישור מרפאות מחוץ לישראל בהן יבוצעו הליכי נשיאת עוברים באמצעותה, בהתאם להוראות סעיף 17ט.

נוהל לבחירת 17. לשם קבלת הכרה, תעביר חברת התיווך לוועדה אמהות נושאות במדינת חוץ המייעצת נוהל ובו פירוט התנאים לבחירת אימהות נושאות מחוץ לישראל, המשמש את החברה בהליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל.

תצהיר בדבר 17. לשם קבלת הכרה, תגיש חברת התיווך תצהיר לוועדה ביצוע הסכם נשיאת עוברים מחוץ לישראל המייעצת ובה תתחייב חברת התיווך על הבאים:

(1) כי בחירת האם הנושאת במדינת החוץ נעשית בהתאם לתנאים שפורטו בנוהל שהומצא לועדה המייעצת על פי הוראות סעיף 17ז ובלבד שהאם הנושאת בגירה והיא הרתה וילדה ילד אחד לפחות ;

(2) כי המבקשים והאם הנושאת מחוץ לישראל חתמו על ההסכם לפני הטיפול הראשון שניתן לאם הנושאת ;

(3) כי לא תחתום האם הנושאת מחוץ לישראל על ההסכם אלא אם הוסבר לה בשפה המובנת לה והיא הבינה את משמעות ההליך ותוצאותיו, כי נבדק בטרם החתימה על ההסכם כי האם הנושאת מחוץ לישראל מסוגלת לתת את הסכמה מדעת לביצוע ההליך וכי הסכמתה מדעת תינתן מרצונה החופשי ובשפתה לפני הטיפול הראשון שיינתן לה ;

(4) כי ההסכם לא יאסור על האם הנושאת מחוץ לישראל לקבל ולשמור העתק מההסכם ומכל מסמך רפואי הנוגע להליך ;

(5) כי חברת התיווך תאפשר לבצע הליך נשיאת עוברים במדינת החוץ רק לצדדים להסכם אשר לפי הדין החל באותה מדינה, אין מניעה שהם יבצעו בה את ההליך ;

(6) כי נוסח ההסכם בין אמהות נושאות מחוץ לישראל לבין מבקשים יכלול את הרכיבים הבאים וכי בכל הסכם לביצוע נשיאת העוברים מחוץ לישראל שיתבצע באמצעותה, לא יהיה סעיף אשר יסתור את הרכיבים הבאים :

(א) נקבע בו כי ישולמו הוצאותיה הרפואיות של האם הנושאת מחוץ לישראל הכרוכות בהליך נשיאת העוברים ובלידה ;

(ב) נקבע בו כי הביציות בהן נעשה שימוש במסגרת ההליך אינן של האם הנושאת מחוץ לישראל;

(ג) נקבע בו כי לאחד מהמבקשים לפחות יהיה קשר גנטי עם הילד שיוולד;

(ד) נקבע בו כי המבקשים ייקחו את הילד שייוולד כתוצאה מההליך בכל מקרה, ללא אפשרות חרטה זולת אם הוכח כי הוא אינו ילדו הגנטי של אחד מהמבקשים לפחות;

(ה) נקבעו בו תנאים המבטאים הגנה על זכותה של האם הנושאת מחוץ לישראל על גופה, לרבות לעניין הפסקת הריון ואופן הלידה;

(ו) נקבע בו כי ייערכו לאם הנושאת מחוץ לישראל בדיקות מוקדמות למחלות מדבקות ובדיקות המעידות על כי ההיריון אינו מסכן את בריאותה;

(ז) נקבע בו כי לאחר הלידה האם הנושאת מחוץ לישראל תחתום בפני נציג מוסמך של מדינת ישראל במדינת החוץ או בפני רשות מוסמכת על פי הדין החל במדינת החוץ, על הסכמתה למסירת הילד שילדה לרשות הורים המיועדים המבקשים וכי היא מוותרת על כל הזכויות ההוריות על הילד לפי הדין החל באותה מדינה.

(7) כי יובהר לאם הנושאת מחוץ לישראל

ולמבקשים, כי לאחר הלידה האם הנושאת מחוץ לישראל תחתום בפני נציג מוסמך של מדינת ישראל במדינת החוץ או בפני רשות מוסמכת על פי הדין החל במדינת החוץ, על הסכמתה למסירת הילד שילדה לרשות המבקשים וכי היא מוותרת על כל הזכויות ההוריות על הילד לפי הדין החל באותה מדינה.

(8) כל תנאי מהותי אחר הנדרש לשם מתן ההכרה לחברת התיווך, שתקבע הועדה.

בקשה לאישור 17ט. (א) לשם קבלת הכרה, תגיש חברת תיווך בקשה פעילות חברת תיווך מוכרת במרפאות במדינות חוץ בכתב לוועדה המייעצת ובה רשימה של המרפאות מחוץ לישראל, בהן היא מעוניינת לבצע הליכי נשיאת עוברים בהתאם לפרק זה.

(ב) לבקשה יצורפו, בין היתר, המסמכים הבאים, בשפת המקור ובתרגום לעברית באישור נוטריון, מאומתים על ידי אפוסטיל או בידי הנציגות הרשמית של מדינת ישראל באותה מדינה; לא קיימת נציגות רשמית של מדינת ישראל באותה מדינה, יאומתו המסמכים בהתאם לנוהל שיפורסם באתר באינטרנט של משרד החוץ:

(1) אישורים של רשות מוסמכת במדינת החוץ בה נמצאת המרפאה, שיפורטו בנוהל שתפרסם הועדה המייעצת, הנוגעים לרישוי ובקרה של הרשויות המוסמכות באותה מדינה על המרפאה, לבדיקות המתבצעות בה, למקור החומר הגנטי בו נעשה שימוש במסגרת הליך נשיאת העוברים באותה מרפאה וכל מסמך אחר הנוגע לפן הבריאותי הנדרש לפי שיקול דעת הועדה המייעצת.

(2) נוהל מפורט ומלא של פעילות המרפאה בקשר להליכי נשיאת עוברים לרבות מספר הביציות המוחזרות במסגרת ההליך ורשימת הבדיקות הרפואיות המבוצעות לאמהות הנושאות מחוץ לישראל.

(3) עמדה של רשות מוסמכת במדינת החוץ בה נמצאת המרפאה לגבי הבאים :

(א) כי אין מניעה לקיים במדינת החוץ את כל אחד מאלה :

(1) ביצוע הליך נשיאת עוברים עבור מבקשים שהם תושבי חוץ ;

(2) הכנסת חומר גנטי שמקורו מחוץ למדינה לשם שימוש בו במסגרת הליך נשיאת עוברים עבור מבקשים שהם תושבי חוץ ובמידה ובאותה מדינה נעשה שימוש בחומר גנטי של תושבי אותה מדינה עבור מבקשים תושבי חוץ- כי אין מניעה לכך ;

(3) ביצוע הליך נשיאת עוברים תמורת פיצוי או תשלום לאם הנושאת מחוץ לישראל ;

(4) הוצאת חומר גנטי מהמדינה לצורך עריכת בדיקה גנטית.

(ב) על פי הדין החל באותה מדינה
הילד שייוולד יחשב כילדם של
המבקשים לכל דבר ועניין ולא
ילדה של הפונדקאית ויהיה ניתן
להוציאו מחוץ לאותה מדינה; אם
על פי הדין החל באותה מדינה
הילד נחשב כילדה של האם
הנושאת- יפורט ההליך הנדרש
לשם ניתוק הקשר ההורי בין האם
הנושאת לבין היילוד והכרה בילד
על פי דיני מדינת החוץ כילדם של
המבקשים לכל דבר ועניין.

אישור הועדה 17.י. (א) הועדה המייעצת רשאית לאשר כי חברת תיווך
המייעצת
לפעילות חברת
תיווך מוכרת
במרפאות
במדינות חוץ
הועדה המייעצת רשאית להגביל את האישור
האמור בכל תנאי הדרוש, לדעתה, כדי להבטיח
את בריאותם וטובתם של הצדדים להסכם ואת
טובת הילד שייוולד.

(ב) תוקף אישור הועדה המייעצת יהיה שלוש שנים
ורשאית הועדה המייעצת ליתן את האישור
לתקופה שקבעה, הקצרה משלוש שנים,
מטעמים שירשמו בהחלטתה; ניתן להאריך
תקופה זו, מידי פעם, לתקופות נוספות של עד
שלוש שנים כל אחת; הובא לידיעת הועדה
המייעצת כי חל שינוי בעובדות, בנסיבות או
בתנאים ששימשו יסוד להחלטתה, רשאית היא
לדון בתוקף האישור, לקצר את תוקפו, לבטלו
או להתנות את המשך תוקף האישור בתנאים.

(ג) אושרה מרפאה על ידי הועדה המייעצת בהתבסס על בקשת חברת תיווך מוכרת או בקשת מבקש עצמאי, יפרסמו השרים את שם המרפאה ומועד מתן האישור למרפאה באתרי האינטרנט של משרדי הבריאות והמשפטים.

מידע על פעילות 17יא. חברת תיווך מוכרת או מבקשים עצמאיים, ימסרו למשרד הבריאות, המשפטים או לוועדה המייעצת, על פי דרישתם מעת לעת, מידע ומסמכים מדגמיים הנוגעים למרפאות מאושרות, למבקשים, לאמהות הנושאות מחוץ לישראל, לילד שנולד כתוצאה מהסכם נשיאת עוברים מחוץ לישראל או לפעילות חברת התיווך המוכרת, והכל לצורך מילוי תפקידיהם של השרים ושל הועדה המייעצת.

קבלת בקשה 17יב. חברת תיווך מוכרת תקבל בקשה לביצוע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל על ידי חברת תיווך מוכרת. לביצוע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל על ידי חברת תיווך מוכרת.

עריכת הסכם 17יג. (א) קיבלו מבקשים את אישור ועדת האישורים כאמור בסעיף 5ב לחוק, רשאית חברת התיווך לאפשר להם להתקשר בהסכם לנשיאת עוברים, עם אם נושאת מחוץ לישראל בהתאם להוראות חוק זה לשם ביצוע הליך נשיאת עוברים באחת מהמרפאות המאושרות המנויות בכתב ההכרה.

(ב) הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל ייחתם בפני נציגי חברת התיווך המוכרת; כל שינוי בהסכם טעון אישור חברת התיווך המוכרת.

לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

עריכת הסכם
נשיאת עוברים
מחוץ לישראל
שלא באמצעות
חברת תיווך
מוכרת

17יד. (א) מבקשים עצמאיים אשר בידם אישור תקף של
ועדת האישורים בדבר התאמתם לביצוע הליך
נשיאת עוברים מחוץ לישראל, רשאים לפנות
ישירות אל הועדה המייעצת לשם קבלת אישור
לביצוע הליך נשיאת עוברים במרפאה שתאושר
במדינת חוץ שלא באמצעות חברת תיווך
מוכרת, ובלבד שהמציאו לוועדה המייעצת את
שני אלו:

(1) מסמכים הנוגעים למרפאה מחוץ
לישראל בו יבוצע ההליך כאמור בסעיף
17ט(ב);

(2) כל מסמך אחר הרלוונטי להליך נשיאת
העוברים, לפי החלטת הועדה המייעצת.

(ב) על אף האמור בסעיף קטן (א), מבקשים
עצמאיים שהגישו בקשה לביצוע הליך במרפאה
שאושרה בהתבסס על בקשת חברת תיווך
מוכרת או על בקשת מבקשים עצמאיים
אחרים, לא יידרשו להגיש את המסמכים
הנדרשים לפי סעיף קטן (א)(1) אם הגישו את
בקשתם לוועדה המייעצת בתוך שלוש שנים
מיום פרסום אישור המרפאה על ידי השרים
כאמור, זולת אם החליטה הועדה המייעצת כי
המסמכים האמורים, או חלקם, נדרשים לשם
מתן האישור.

(ג) מבקשים עצמאיים יציגו בפני ועדת האישורים
הצעה להסכם לנשיאת עוברים; ועדת
האישורים רשאית לאשר את ההסכם לנשיאת
עוברים, או לאשרו בתנאים, אם שוכנעה כי
ההסכם עומד בתנאים האמורים בסעיף 17ח
(2) עד (8) וכי האם הנושאת מחוץ לישראל
עמה ייחתם ההסכם בגירה והיא הרתה ילד
אחת לפחות.

עריכת בדיקה 17טו. (א) על אף האמור בסעיף 28א לחוק מידע גנטי, גנטית לילד שנולד כתוצאה מהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

יראו במי שביצע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל לפי חוק זה, כאילו קיבל צו בית משפט לצורך עריכת בדיקה גנטית להוכחת קשרי משפחה בישראל.

(ב) נולד ילד כתוצאה מביצוע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל לפי הוראות חוק זה, תוגש בקשה לעריכת בדיקה גנטית למעבדה לבדיקות גנטיות כהגדרתה בחוק מידע גנטי או לנציגות הרשמית של ישראל במדינת החוץ בצירוף אישור ועדת האישורים והוועדה המייעצת.

(ג) שר החוץ, בהתייעצות עם שר הבריאות, יפרסם הנחיות בדבר עריכת הבדיקה הגנטית כאמור.

בקשה לאישור 17טז. (א) הוכח קשר גנטי בין הילד שנולד כתוצאה מהליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל לבין אחד מהמבקשים לפחות, תוגש לשר הפנים בקשה לאשר את כניסת הילד לישראל לשיבת קבע; תשובה לבקשה כאמור, תינתן תוך שבעה ימים מיום הגשתה.

(ב) שר הפנים, בהתייעצות עם שר החוץ, יפרסם הנחיות בדבר הנפקת מסמך נסיעה לשם כניסתו של הילד לישראל והמסמכים אשר יצורפו לבקשה לאישור כניסת הילד לישראל.

צו לקביעת 17יז. מעמד ילד שנולד כתוצאה מהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

תוך שבעה ימים מיום כניסתו של הילד לישראל, יגישו המבקשים בקשה למתן צו הורות בהתאם להוראות סעיף 11; בית המשפט רשאי לתת צו הורות גם למי שפנה יחד עם מבקש יחיד לבית המשפט כאמור וקיבל את אישור ועדת האישורים על כי הוא עומד בתנאי סעיף 2(6), 4(3)-(5) וסעיף 5(א)(1), (3) ו- (4) לחוק בטרם נחתם ההסכם לנשיאת עוברים.

משמורת 17יח. (א) מיום כניסת הילד לישראל ועד למתן צו
 ואפטרופסות ההורות יהיה הילד שנכנס לישראל במשמורת
 על ילד שנולד המבקשים ויחולו עליהם כל האחריות
 כתוצאה מהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל

(ב) מיום הגשת הבקשה לקבלת צו הורות ועד למתן
 צו ההורות, ההורה או ההורים הגנטיים יהיו
 אפטרופוסים על הילד שנכנס לישראל.

דיווח על פעילות 17יט. חברת תיווך מוכרת תעביר לשרים, בתחילת כל שנה,
 חברת תיווך נתונים על מספר הבקשות שהוגשו לה לביצוע הליכי
 מוכרת נשיאת עוברים מחוץ לישראל, על מספר הבקשות
 שנדחו ומספר הבקשות שאושרו, על המרפאות בהן
 התקיימו הליכי נשיאת עוברים מחוץ לישראל, על
 מספר צווי ההורות שניתנו ונתונים נוספים ככל
 שיחליטו שרי הבריאות והמשפטים.

ביטול הכרה של 17כא. (א) השרים, רשאים לבטל, להתלות או להגביל את
 חברת תיווך ההכרה בחברת תיווך מוכרת, אם מצאו, לאחר
 מוכרת או קבלת חוות דעתה של הועדה המייעצת, ולאחר
 התלייתה שניתנה לחברת התיווך המוכרת הזדמנות לטעון
 טענותיה, כי מן הנכון לעשות כן מטעמים של
 תקנת הציבור, טובת המבקשים או טובת הילד,
 או אם התקיים אחד או יותר מאלה:

(1) חברת התיווך המוכרת הפרה הוראה לפי
 חוק זה;

(2) חברת התיווך המוכרת לא קיימה או חדלה
 לקיים תנאי שהתנו השרים או הועדה
 המייעצת להכרה בה או לפעילותה בדבר
 הסכמים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל;

(3) בעלים, מנהל או עובד חברת התיווך המוכרת הורשע במשפט פלילי בעבירה פלילית שמפאת מהותה, חומרתה או נסיבותיה קיים חשש לפגיעה בביצוע תפקידם או בעבירה על הוראות חוק זה.

(ב) הודעה על ביטול ההכרה בחברת תיווך מוכרת, על התליית ההכרה בה או על הגבלתה לפי סעיף זה תפורסם באתר האינטרנט של משרדי הבראות והמשפטים ובכל דרך אחרת שיוור השרים.

סודיות 17כג. על אף הוראות כל דין, רשאית חברת תיווך מוכרת למסור מידע בישראל או מחוץ לישראל, ככל שהדבר נחוץ לביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, ואולם חברת תיווך מוכרת, בעליה, עובדיה או כל מי שפועל מטעמה לא ימסרו ולא יגלו כל מידע או מסמך, אשר הגיעו אליהם בקשר לפעילותם בעניין הסכמים לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, אלא למי שמוסמך לקבל את המידע או את המסמך לשם ביצוע תפקידיו לפי הוראות חוק זה.

כניסה לישראל 17כח. לא תותר כניסה לישראל של ילד שנולד כתוצאה מהסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא בהתאם להוראות חוק זה אם הוכח לפי תוצאות בדיקה גנטית לקשרי משפחה כי אין לו קשר גנטי של הורות עם אחד מהמבקשים לפחות.

תיקון סעיף 19 13. בסעיף 19 לחוק העיקרי-

(א) בסעיף קטן (ג), אחרי "אם נושאת" יבוא "בישראל או מחוץ לישראל" ואחרי "של הורים מיועדים" יבוא "או של צד להסכם נשיאת עוברים".

(ב) אחרי סעיף קטן (ד) יבוא:

"(ה) מבצע, מציע, נותן, מבקש או מקבל תמורה בכסף או בשווה כסף בקשר עם ביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל, שלא במרפאה שאושרה על ידי הועדה המייעצת או בקשר למבקש שלא קיבל את אישור ועדת האישורים לביצוע הסכם נשיאת עוברים מחוץ לישראל, דינו- מאסר שנה אחת או קנס פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין, התשל"ז - 1977.⁶ (להלן- חוק העונשין).

(ו) אדם המציע, נותן, מבקש או מקבל תמורה בכסף או בשווה כסף בקשר לביצוע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל עבור תושבי ישראל שלא בהתאם להוראות חוק זה, דינו- מאסר שנה אחת קנס פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(ז) חברת תיווך מוכרת, בעליה, עובדיה או כל מי שפועל מטעמה שביצע או סייע לבצע הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל עבור תושבי ישראל שלא בהתאם להוראות חוק זה, או שמסר מידע כוזב או מטעה לוועדה המייעצת או לשרים בבקשה לקבלת הכרה או אישור למרפאה מחוץ לישראל או שפעל בניגוד להתחייבות שניתנה בתצהיר לפי סעיף 17ח, דינו- מאסר שלוש שנים וקנס פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(ח) תושב ישראל שהתקשר עם אם נושאת מחוץ לישראל בהסכם לנשיאת עוברים מבלי שביצע את ההליך באמצעות חברת תיווך מוכרת כאמור בסעיף יג, ואם הוא ערך הסכם לנשיאת עוברים מחוץ לישראל שלא באמצעות חברת תיווך כאמור בסעיף 17יד- ללא שקיבל את אישור ועדת האישורים כאמור בסעיף 5ב וללא שקיבל את אישור הועדה המייעצת כאמור בסעיף 17יד, דינו- מאסר שלוש שנים וקנס פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין.

(ט) תושב ישראל שמסר מידע כוזב או מטעה לוועדת האישורים בבקשה לקבלת אישור על התאמתו להליך נשיאת עוברים כאמור בסעיף 5א או לוועדה המייעצת בבקשה לביצוע הליך נשיאת עוברים מחוץ לישראל כאמור בסעיף 17 יד דינו- מאסר שלוש שנים וקנס פי שלושה מן הקנס כאמור בסעיף 61(א)(3) לחוק העונשין."

⁶ ס"ח התשל"ז, עמ' 226; התשע"ב, עמ' 510.

- תיקון פקודת מס הכנסה 14. "בפקודת מס הכנסה⁷, בסעיף 9, אחרי פסקה (30) יבוא:
- "תשלום לאם (31) תשלום לאם נושאת לפי סעיף 6(א) לחוק הסכמים נושאת
לנשיאת עוברים, התשנ"ו - 1996⁸."
- תיקון חוק האזרחות 15. בחוק האזרחות התשי"ב - 1952⁹, אחרי סעיף 4ב יבוא:
- "אזרחות מכח 4 קטין יהיה אזרח ישראל מכוח צו הורות, מיום מתן צו צו הורות" אם התקיים בו אחד מאלה:
- (1) ניתן ביחס אליו צו הורות לפי חוק ההסכמים לנשיאת עוברים (אישור הסכם ומעמד הילוד) התשנ"ו-1996, כשאביו או אמו היו אזרחים ישראלים;
- (2) ניתן ביחס אליו צו הורות מחוץ לישראל כשאביו או אמו על פי צו ההורות היו אזרחים ישראלים לפי פסקאות (א) עד (ה) בסעיף 4(א)(2), ובלבד שההורים על פי צו ההורות לא היו תושבי ישראל ביום מתן הצו, והוכחה הורותו של אחד מהם בדרך של בדיקה גנטית לקשרי משפחה לפי חוק מידע גנטי התשס"א-2000, וניתנה הסכמת שני ההורים על פי צו ההורות למתן האזרחות."
- תחילה 16. תחילתו של חוק זה הוא שישה חודשים מיום פרסומו ורשאי שר הבריאות לדחות בצו את תחילתו של החוק בשישה חודשים נוספים, למעט הוראות סעיפים 1-7 ו-9-11 שתחילתם חודשיים מיום פרסומו.
- תחולה 17. הוראות חוק זה לא יחולו על הורים מיועדים אשר קיבלו את אישור ועדת האישורים לביצוע הליך פונדקאות בישראל ערב תחילתו או על הסכם נשיאת עוברים מחוץ לישראל שנחתם ערב תחילתו של חוק זה.

מוגש על ידי שרת הבריאות

כ"ז באדר א' התשע"ד
27 בפברואר 2014

⁷ דמ"י, נוסח חדש 6, עמ' 20; ס"ח התשע"ד, עמ' 591.
⁸ ס"ח התשנ"ו, עמ' 720; התשע"ב, עמ' 591.
⁹ ס"ח התשי"ב, עמ' 146; ס"ח התשע"א, עמ' 1073.